

Powiatowy Urząd Pracy w Starachowicach

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie starachowickim za pierwsze półrocze 2012 r.

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Poziom i stopa bezrobocia w powiecie starachowickim.....	5
2. Osoby bezrobotne według wieku.....	7
3. Osoby bezrobotne według wykształcenia.....	9
4. Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy.....	10
5. Analiza bezrobocia według zawodów.....	11
6. Analiza ofert pracy według zawodów.....	13
7. Analiza zawodów nadwyżkowych i deficytowych.....	16
Wnioski.....	19

Wstęp

Powiatowy Urząd Pracy w Starachowicach realizując zadania z zakresu badania popytu na pracę, opracował „Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie starachowickim w pierwszym półroczu 2012 r.”

Przygotowywanie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jednym z zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy wynikającym z art. 9 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późniejszymi zmianami).

Prowadzenie właściwej polityki rynku pracy wymaga dobrze działającego systemu informacyjnego w tej dziedzinie. Temu celowi powinien służyć monitoring zawodów nadwyżkowych i deficytowych. Przez monitoring należy rozumieć proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy, które mają wpływ na popyt na pracę podaż zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym oraz formułowanie na tej podstawie ocen i krótkotrwałych prognoz niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania systemów kształcenia zawodowego i szkolenia bezrobotnych.

Informacje zawarte w Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych powinny pomóc w:

- określeniu zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy szkoleń dla osób bezrobotnych,
- prowadzeniu odpowiadającej realnym potrzebom lokalnego rynku pracy, gospodarki środkami z Funduszu Pracy, którymi dysponuje Urząd na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu,
- usprawnieniu poradnictwa zawodowego poprzez wskazywanie doradcom zawodowym, zawodów poszukiwanych przez lokalnych pracodawców oraz wskazywanie zawodów, na które maleje zapotrzebowanie,
- wskazywaniu zmian zachodzących na lokalnym rynku pracy, które mogą być wykorzystywane przez szkoły zawodowe i ponadgimnazjalne w procesie kształcenia młodzieży,
- pomocy w planowaniu działań przez instytucje i organizacje współpracujące na lokalnym rynku pracy w zakresie przeciwdziałania bezrobociu.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych zawiera analizę skali i struktury bezrobocia rejestrowanego w powiecie starachowickim w grupach i zawodach oraz popytu na pracę dla poszczególnych zawodów z punktu widzenia zgłaszanych do PUP ofert pracy. Podstawowymi źródłami informacji do prowadzenia monitoringu zawodów nadwyżkowych i deficytowych są:

- sprawozdanie sporządzone przez Powiatowy Urząd Pracy w Starachowicach - Załącznik nr 2 do sprawozdania MPiPS 01 „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz ofert” stan na 30 czerwca 2012 r.,

- sprawozdanie sporządzone przez Powiatowy Urząd Pracy w Starachowicach - Załącznik nr 3 do sprawozdania MPiPS 01 :„Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności” stan na 30 czerwca 2012 r.

Analizę ofert zawodów nadwyżkowych i deficytowych przeprowadza się o dane statystyczne o bezrobociu i ofertach pracy w 2012 r., posługując się nazwami grup zawodów i specjalności zgodnymi z klasyfikacją zawodów i specjalności wprowadzonej przez Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 82, poz. 537). Analizą objęto duże grupy zawodów (kod dwucyfrowy), elementarne grupy zawodów (kod czterocyfrowy) oraz poszczególne zawody i specjalizacje (kod sześciocyfrowy).

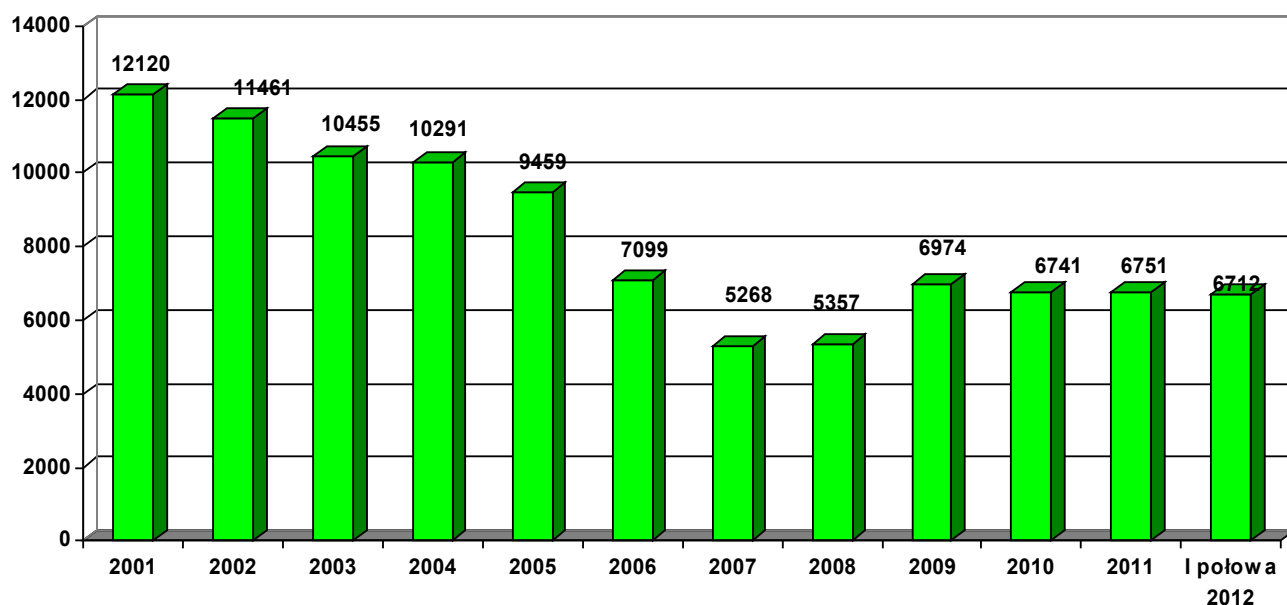
1. Poziom i stopa bezrobocia w powiecie starachowickim.

Powiat starachowicki jest jednym z trzynastu powiatów w województwie świętokrzyskim. Powiat zajmuje 524 km² powierzchni, zamieszkuje go ok. 96.500 osób. W skład powiatu wchodzi pięć gmin: Starachowice (54.000 mieszkańców), Brody (11.000 mieszkańców), Mirzec (8.500 mieszkańców), Pawłów (15.500 mieszkańców) oraz Wąchock (7.500 mieszkańców). Starachowice są trzecim co do wielkości miastem województwa świętokrzyskiego. Obszar powiatu starachowickiego objęty jest działaniem Powiatowego Urzędu Pracy w Starachowicach. Powiat ma charakter przemysłowo – rolniczy. Przemysł skupiony jest głównie w Starachowicach, natomiast rolnictwo opiera się o małe gospodarstwa rodzinne.

Od 2001 r. następował powolny ale dostrzegalny spadek bezrobocia w powiecie starachowickim. Proces ten zatrzymał się w 2008 r. w związku z kryzysem gospodarczym, który dotknął kraje Unii Europejskiej. Pomimo niezłej sytuacji gospodarczej Polski na tle innych krajów Unii Europejskiej, wzrost bezrobotnych i spadek ofert pracy na rynku pracy w powiecie starachowickim był odczuwalny. W 2010 r. nastąpił niewielki spadek osób bezrobotnych rejestrujących się w PUP w Starachowicach, a w 2011 r. niewielki wzrost. W pierwszym półroczu 2012 r. było o 39 bezrobotnych mniej niż na koniec 2011 r.

Poziom bezrobocia w latach 2001 – 2011 r. pokazuje poniższy wykres:

Wykres 1. Poziom bezrobocia w PUP w Starachowicach w okresie od 2001 r. do 2011 r.

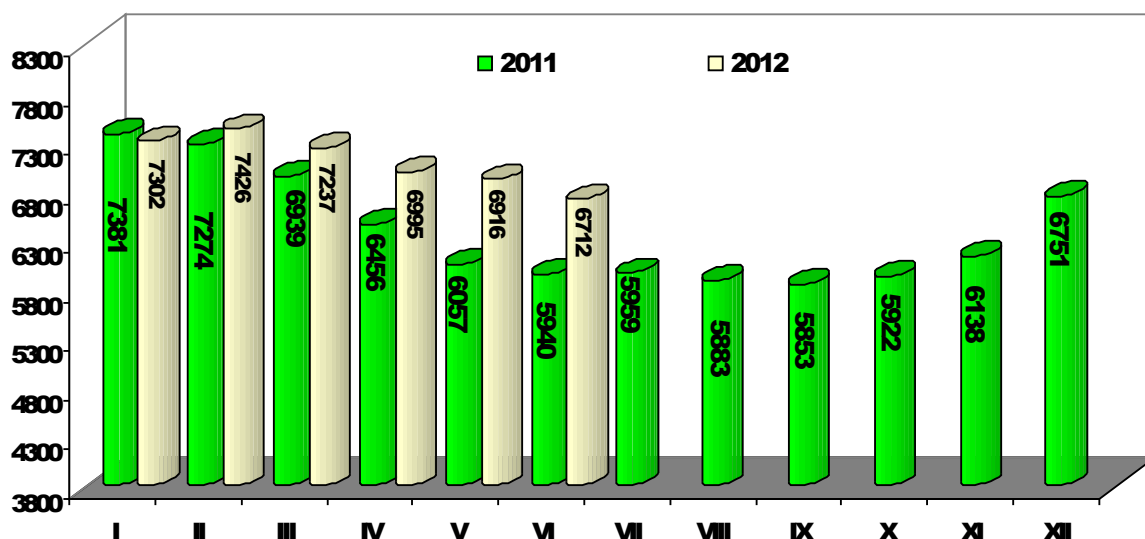
W pierwszej połowie 2012 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Starachowicach zarejestrowanych było 6712 osób bezrobotnych. W porównaniu do 31 grudnia 2011 r. nastąpił spadek o 39 osób bezrobotnych. Z prawem do zasiłku zarejestrowanych było 1758 osób. Na dzień 31 grudnia 2011 r. w rejestrze PUP pozostawało 6751 osób bezrobotnych. W pierwszej połowie 2012 r. zarejestrowało się w PUP w Starachowicach 3238 kobiet. W 2011 r. zarejestrowanych kobiet było 3444. Liczba zarejestrowanych kobiet zmniejszyła się o 206 osób. Wśród zarejestrowanych kobiet 926 posiadało prawo do zasiłku, gdy w 2011 r. 1045 kobiet zarejestrowanych było z prawem do zasiłku. Nastąpił spadek o 119 kobiet. Ponadto w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Starachowicach pozostawało 401 osób bezrobotnych niepełnosprawnych, a także 100 osób poszukujących pracy. Zarejestrowanych było także 5988 osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym m. in.: osób do 25 roku życia – 1218 (1242 na koniec 2011 r.), powyżej 50 roku życia – 1672 (1594 na koniec 2011 r.), długotrwale bezrobotnych – 3324 osób (3221 na koniec 2011 r.).

Stopa bezrobocia na dzień 30 czerwca 2012 r. wynosiła: w powiecie starachowickim 17,1 % (17,2 % na koniec 2011 r.), w województwie świętokrzyskim 14,8 % (15,3 % na koniec 2011 r.) oraz w kraju 12,4 % (12,5 % na koniec 2011 r.).

Od początku 2011 r. do PUP w Starachowicach zgłosiło się do rejestracji 8919 osób. Po raz pierwszy zarejestrowało się 1232 osoby. Po zwolnieniu z przyczyn dotyczących zakładu pracy zarejestrowało się 134 osoby oraz 1367 osoby, które dotychczas nie pracowały.

Najliczniejszą grupę osób bezrobotnych zarejestrowanych I połowie 2012 r. stanowili bezrobotni mieszkańcy gminy Starachowice, których było 3755 osób (55,94 %), (na koniec 2011 r. było zarejestrowanych 3721). Z gminy Brody zarejestrowanych było 871 osób (12,97 %), (na koniec 2011 r. zarejestrowanych było: 890 osoby). Z gminy Mirzec 530 osoby (7,89 %), (na koniec 2011 r. zarejestrowanych było: 594 osoby). Z gminy Pawłów 961 osób (14,34 %), (na koniec 2011 r. było 989 osób). Z miasta i gminy Wąchock 595 osób (8,86 %), (w 2011 r. zarejestrowanych było: 557 osób).

Liczbę osób bezrobotnych w poszczególnych miesiącach 2011 r. i pierwszej połowy 2012 r. przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Porównanie liczby bezrobotnych w poszczególnych miesiącach 2011 r. i I połowy 2012 r. (stan na koniec każdego miesiąca).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z PUP.

Jak widać na wykresie w poszczególnych miesiącach pierwszej połowy 2012 r. następował niewielki spadek bezrobotnych zarejestrowanych w PUP.

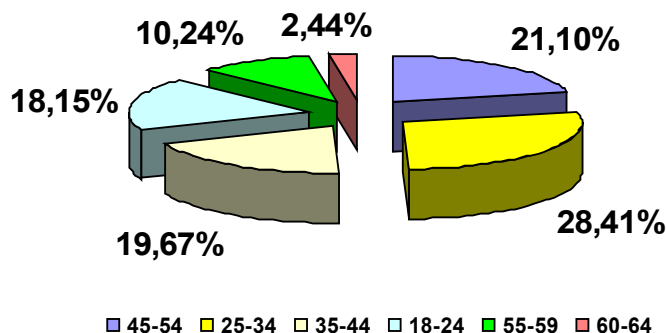
2. Osoby bezrobotne według wieku.

Tabela 1. Osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP w Starachowicach ze względu na wiek.

l.p	wiek	ogólna liczba bezrobotnych zarejestrowanych w 2011 r.	ogólna liczba bezrobotnych zarejestrowanych do 30.06.2012 r.	udział %	bezrobotne kobiety zarejestrowane do 30.06.2012 r.
1	2	3	4	5	6
1.	18 - 24	1242	1218	18,15	609
2.	25 - 34	1956	1907	28,41	777
3.	35 - 44	1354	1320	19,67	577
4.	45 - 54	1441	1416	21,10	603
5.	55 - 59	611	687	10,24	257
6.	60 - 64	147	164	2,44	---

Źródło: Opracowanie własne podstawie danych PUP

Wykres 3 udział procentowy poszczególnych grup wiekowych w ogólnej liczbie bezrobotnych

Wiek jest jednym z ważniejszych czynników, które decydują o możliwościach podjęcia zatrudnienia przez osoby bezrobotne. Pracodawcy nie powinni kierować się wiekiem przy zatrudnianiu osób bezrobotnych, to jednak praktyka jest inna. Często powodem niezatrudnienia kandydata jest właśnie „niewłaściwy” wiek osoby poszukującej pracy. Oczywiście pracodawca jako powód odmowy poda każdy inny powód.

Struktura bezrobotnych w grupach wiekowych nie ulega większym zmianom. Najwięcej osób bezrobotnych zarejestrowanych jest w grupie wiekowej 25 – 34 lata, podobnie jak w latach poprzednich. Utrzymywanie się tak dużej liczby osób bezrobotnych w tej kategorii wiekowej jest niepokojące, bowiem przeważają tu osoby dobrze wykształcone, posiadające zawód, które są w pełni możliwości rozwojowych. Następną grupą to osoby w wieku 45 – 54 lata. Wśród osób tej kategorii wiekowej w PUP w Starachowicach przeważają osoby długotrwale bezrobotne, o niewysokich kwalifikacjach zawodowych. Osobom tym trudno odnaleźć się na rynku pracy. Trzecią kategorią to osoby w grupie wiekowej 35 – 44. Na ogół w tej grupie wiekowej najwięcej jest osób posiadających doświadczenie zawodowe i kwalifikacje zawodowe. Osoby te aktywnie poszukują pracy, chętne są do korzystania ze szkoleń, otworzeniem własnej działalności gospodarczej. Czwartą kategorią to osoby w wieku 18 – 24 lat. Do grupy tej należą m.in. absolwenci szkół ponadgimnazjalnych. Osoby te mogą liczyć głównie na staże. Pracodawcy nie są zainteresowani zatrudnianiem osób w tym wieku ze względu na brak doświadczenia zawodowego.

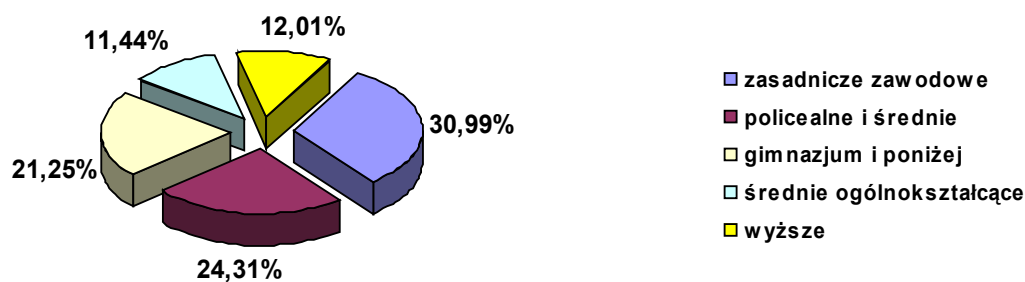
3. Osoby bezrobotne według wykształcenia.

Tabela 2. Osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP w Starachowicach ze względu na wykształcenie.

<i>l.p.</i>	<i>wykształcenie</i>	<i>ogólna liczba bezrobotnych zarejestrowanych w 2011 r.</i>	<i>ogólna liczba bezrobotnych zarejestrowanych do 30.06.2012 r.</i>	<i>udział %</i>	<i>bezrobotne kobiety zarejestrowane do 30.06.2012 r.</i>	<i>spadek/wzrost ogólnej liczby bezrobotnych (3/4)</i>
1	2	3	4	5	6	7
1.	zasadnicze zawodowe	2122	2080	30,99	756	- 42
2.	policealne i średnie	1562	1632	24,31	726	+ 70
3.	gimnazjum i poniżej	1444	1426	21,25	504	- 18
4.	średnie ogólnokształcące	775	768	11,44	441	- 7
5.	wyższe	848	806	12,01	396	- 42

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP.

Wykres 4. Struktura bezrobocia ze względu na poziom wykształcenia.

Wykształcenie jest również ważnym czynnikiem wpływającym na możliwość znalezienia zatrudnienia.

Odpowiada to tendencjom na rynku pracy, gdzie pracodawcy poszukują osób z kwalifikacjami zawodowymi i doświadczeniem. Samo wykształcenie nie jest obecnie przepustką do otrzymania pracy. Absolwenci szkół powinni posiadać praktykę i doświadczenie w wybranym przez siebie zawodzie.

W rejestrze osób bezrobotnych PUP w Starachowicach przeważają osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Osoby posiadające wykształcenie zawodowe są poszukiwane przez pracodawców. Jednak ze względu na niewysokie kwalifikacje, nie znajdują zatrudnienia. Konieczna jest zmiana zasad kształcenia zawodowego. Dużą grupę stanowią osoby z wykształceniem policealnym i średnim. Wynika z tego, że takim osobom trudno jest znaleźć zatrudnienie, ma na to wpływ sposób kształcenia takich osób w szkołach policealnych i średnich. Nadal dużo jest zarejestrowanych osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym. Jest to zjawisko niepokojące. Wynika z tego, że dużo młodych ludzi nie kontynuuje dalszej nauki. Takim osobom też bardzo trudno jest znaleźć odpowiednią pracę. O wiele mniej zarejestrowanych jest osób z wykształceniem średnim

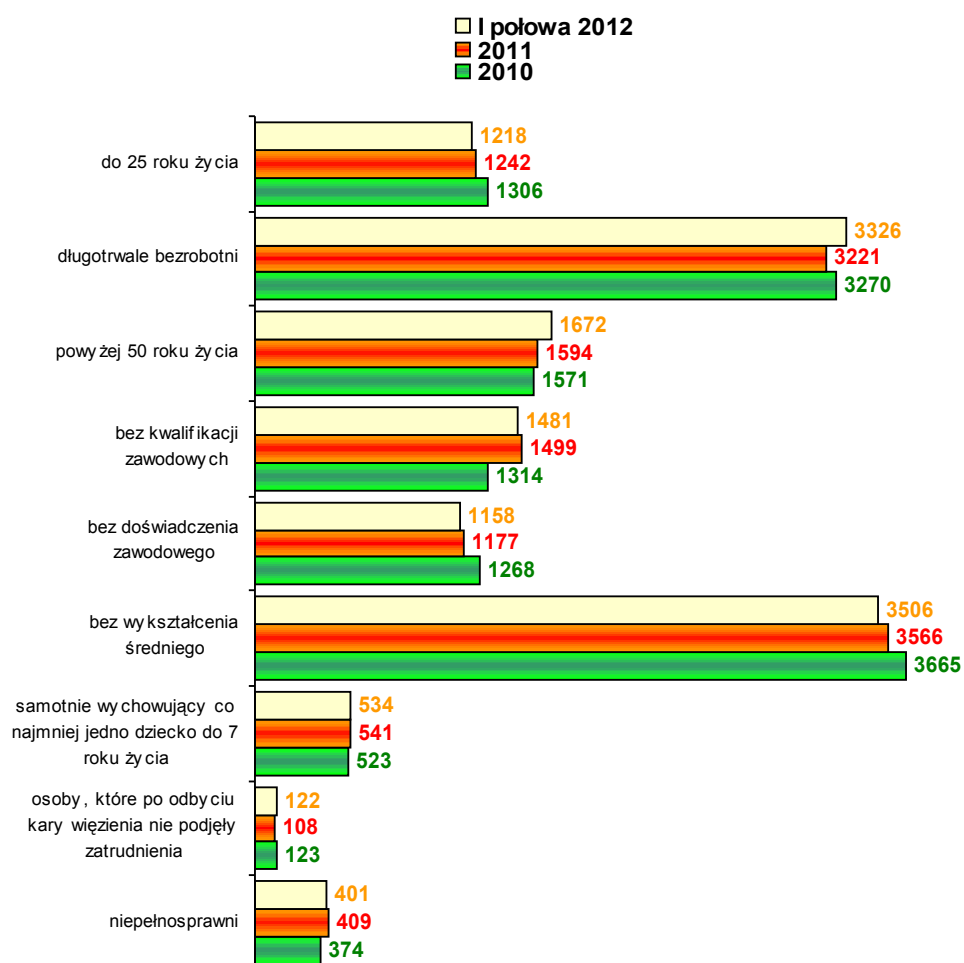
ogólnokształcącym i wyższym. Osoby kończące szkoły średnie ogólnokształcące często podejmują naukę w systemie zaocznym, a będąc zarejestrowanymi korzystają ze staży, szkoleń. Nadal dużo zarejestrowanych jest osób z wykształceniem wyższym. Ukończenie studiów wyższych nie gwarantuje już zatrudnienia. Liczy się doświadczenie zawodowe, staż. Dlatego ważne jest zdobywanie doświadczenia zawodowego już w trakcie studiów.

W grupie osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym i wyższym nastąpił wzrost osób bezrobotnych, gdy w pozostałych kategoriach nastąpił niewielki spadek

4. Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

W ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy istnieje kategoria osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Są to osoby bezrobotne, które ze względu na określone uwarunkowania mają duże problemy z wydobyciem się ze stanu bezrobocia. Pomoc oferowana przez urząd pracy jest niewystarczająca a pracodawcy nie są zainteresowani zatrudnianiem takich osób.

Wykres 5. Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2010, 2011 oraz do 30.06.2012 r.

5. Analiza bezrobocia według zawodów.

Pozyskiwanie ofert pracy od pracodawców oraz dotowanie ze środków Funduszu Pracy zatrudnienia osób bezrobotnych w ramach aktywnych programów przeciwdziałania bezrobociu przy poprawiającej się sytuacji gospodarczej, powoduje zmniejszanie się liczby osób bezrobotnych.

Ranking wg. grup zawodów.

Klasyfikacja zawodów obejmuje 10 wielkich grup zawodowych.

Tabela 3. Struktura bezrobotnych wg. grup zawodów.

<i>l.p.</i>	<i>kod grupy</i>	<i>nazwa grupy zawodów</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>I półrocze 2012</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	10	11	12
1.	0	Bez zawodu	1288	719	625	682	786	823	834	917
2.	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	13	7	9	2	1	7	8	8
3.	2	Specjaliści	532	583	465	503	669	534	567	499
4.	3	Technicy i inny średni personel	1426	1259	848	928	1176	1008	937	972
5.	4	Pracownicy biurowi	353	264	186	174	192	214	246	259
6.	5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	1143	909	674	660	783	917	1034	931
7.	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	184	120	84	60	81	88	87	87
8.	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	3556	2423	1745	1721	2488	2343	2289	2312
9.	8	Operatorzy i monterzy maszyn	275	221	170	170	246	196	208	225
10.	9	Pracownicy przy pracach prostych	689	594	462	403	552	557	541	502
			9459	7099	5268	5357	6974	6741	6751	6712

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS.

W klasyfikacji grup zawodów, podobnie jak w poprzednich latach, nie zachodzą większe zmiany. Największa liczba bezrobotnych zarejestrowana była w grupie „7. Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”. W grupie tej znajdują się zawody tzw. fachowców, mimo to osobom posiadającym taki zawód trudno jest znaleźć zatrudnienie. Wiąże się to m. in. z niskimi kwalifikacjami posiadanymi przez te osoby, brakiem osób młodych na rynku pracy, ale także nadal niskimi zarobkami, niedostatecznymi warunkami pracy. Na drugim miejscu znalazły się osoby z grupy „5. Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy”. Mimo atrakcyjności niektórych zawodów wchodzących w skład tej grupy, pracodawcy nie zatrudniają takich osób powołując się na niskie przygotowanie do zawodu, brak chęci do podnoszenia swoich kwalifikacji. Na trzecim miejscu są osoby z grupy „3. Technicy i inny średni personel”. Grupa ta obejmuje zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnego do wykonywania głównie prac technicznych.

Pomimo atrakcyjności niektórych zawodów wchodzących w skład tej grupy, pracodawcy nie zatrudniają takich osób powołując się na niskie przygotowanie do zawodu, brak chęci do podnoszenia swoich kwalifikacji.

Zmniejsza się natomiast liczba osób bezrobotnych w grupie „9. Pracownicy przy pracach prostych”. Przeważają tu osoby starsze, z różnymi problemami rodzinnymi i zawodowymi, które nie są zainteresowane przeszkoleniami.

Bardzo dużo pozostaje osób bezrobotnych nie posiadających zawodu. W I półroczu 2011 r. zarejestrowanych było 834 osób.

Ranking zawodów bezrobotnych.

W poniższej tabeli przedstawionych zostało trzydzieści zawodów, w których najwięcej było zarejestrowanych osób bezrobotnych.

Tabela 4. Zawody dominujące wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Starachowicach.

Lp.	nazwa zawodu	kod zawodu	bezrobotni ogółem	w tym				
				kobiety	absolwenci		pow. 12 miesięcy	
					razem	kobiety	razem	kobiety
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Bez zawodu	000000	917	499	140	85	79	54
2.	Sprzedawca	522301	433	392	3	3	157	144
3.	Technik ekonomista	331403	231	210	3	3	89	83
4.	Technik mechanik	311504	148	29	0	0	46	14
5.	Murarz	711202	145	0	2	0	57	0
6.	Ślusarz	722204	122	11	0	0	39	3
7.	Tokarz w metalu	722314	119	39	0	0	42	12
8.	Krawiec	753105	117	114	1	1	32	31
9.	Kucharz	512001	115	103	1	1	35	33
10.	Robotnik budowlany	931301	101	5	0	0	34	4
11.	Piekarz	751204	93	14	0	0	17	4
12.	Robotnik gospodarczy	515303	90	34	0	0	34	16
13.	Cukiernik	751201	84	63	1	1	23	19
14.	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	322002	81	62	3	2	19	15
15.	Ekonomista	263102	81	72	2	1	34	29
16.	Magazynier	432103	76	24	0	0	29	14
17.	Pozostali mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	723390	71	7	0	0	23	1
18.	Technik prac biurowych	411004	70	60	3	3	33	27
19.	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	723190	68	0	0	0	17	0
20.	Robotnik drogowy	931205	68	10	0	0	32	7

21.	Sprzątaczką biurową	911207	65	63	0	0	29	29
22.	Szwaczka	753303	61	61	0	0	24	24
23.	Kucharz małej gastronomii	512002	56	35	1	0	14	12
24.	Technik budowlany	311204	52	7	1	0	11	2
25.	Mechanik maszyn i urządzeń do obróbki metali	723304	52	10	0	0	16	2
26.	Frezer	722301	51	22	0	0	28	12
27.	Fryzjer	514101	49	47	2	2	19	18
28.	Pomoc domowa	911101	49	48	0	0	20	19
29.	Mechanik samochodów ciężarowych	723104	48	1	1	0	14	0
30.	Betoniarz	711401	44	0	0	0	19	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS.

W rankingu zawodów niezmiennie na pierwszym miejscu znajduje się zawód sprzedawca, następnie technik ekonomista i technik mechanik. W zawodzie sprzedawcy przeważają kobiety. Pracodawcy narzekają na słabe przygotowanie kandydatów do pracy, a potencjalni pracownicy na niekorzystne godziny pracy, niskie wynagrodzenie.

W przypadku zawodów technik ekonomista i technik mechanik, zawody te wydają się być atrakcyjne, niestety rynek pracy nie jest w stanie wchłonąć osób, które mają te zawody. Związane jest to także z tym, że są to zawody „atrakcyjne” dla szkół, nie wymagają dużych nakładów finansowych i wyspecjalizowanej kadry.

W zawodach typu: ślusarz, tokarz nie ma młodych ludzi, ponieważ szkoły zawodowe nie prowadzą nauki w tych zawodach. Nadal dużą liczbę stanowią osoby zarejestrowane powyżej 12 miesięcy. Pracodawcy nie chcą zatrudniać osób starszych, powołując się na kwalifikacje nie odpowiadające współczesnym wymaganiom.

Z kolei kandydaci posiadający ten zawód, nie chcą podejmować pracy w swoim zawodzie. Argumentują to nieatrakcyjnością zawodu, niskimi płacami, chorobami zawodowymi. Część z tych osób jest zainteresowana zmianą zawodu, przekwalifikowaniem się, czasem otwarciem własnego miejsca pracy.

6. Analiza ofert pracy według zawodów.

Jednym z warunków poprawy sytuacji na rynku pracy jest napływ nowych ofert pracy. Przez ofertę należy rozumieć zgłoszone przez pracodawców wolne miejsca pracy oraz przyjęte do realizacji miejsca pracy w ramach prac interwencyjnych, stażu a także w ramach umów zlecenia i umów o dzieło. Jednak Urząd nie posiada pełnej informacji o wolnych miejscach pracy. Pracodawcy nie zgłaszają wszystkich wolnych miejsc pracy, zatrudniają pracowników „na czarno”. Częstą praktyką stosowaną przez pracodawców jest zgłoszenie

Tabela 6. Klasyfikacja ofert pracy wg podziału na 10 wielkich grup zawodowych.

<i>l.p.</i>	<i>kod grupy</i>	<i>nazwa grupy zawodu</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>I półrocze 2012</i>
1	2	3	4	5	6
1.	0	Bez zawodu	0	0	0
2.	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	2	13	9
3.	2	Specjaliści	192	92	87
4.	3	Technicy i inny średni personel	20	201	123
5.	4	Pracownicy biurowi	174	190	166
6.	5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	216	440	274
7.	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	1	8	6
8.	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	190	581	134
9.	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	104	253	67
10.	9	Pracownicy przy pracach prostych	108	162	70
			1007	1940	936

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS.

W poniższej tabeli pokazane zostały wybrane zawody, w których wpłynęło najwięcej ofert pracy w omawianym okresie.

Tabela 7. Wybrane zawody, w których wpłynęło najwięcej ofert pracy.

<i>l.p.</i>	<i>kod grupy</i>	<i>nazwa grupy zawodu</i>	<i>wybrane oferty pracy w zawodzie</i>	<i>ilość ofert</i>
1	2	3	4	5
1.	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	- kierownik budowy	4
2.	2	Specjaliści	- pedagog - specjalista ds. marketingu i handlu - fizjoterapeuta	11 8 4
3.	3	Technicy i inny średni personel	- technik administracji - przedstawiciel handlowy - zaopatrzeniowiec	29 12 12
4.	4	Pracownicy biurowi	- technik prac biurowych - pracownik kancelaryjny - magazynier - sekretarka	60 30 21 10
5.	5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	- robotnik gospodarczy - sprzedawca - kucharz - kasjer handlowy - kosmetyczka	123 59 16 10 8
6.	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	- ogrodnik terenów zieleni	4
7.	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	- brukarz - szwaczka - elektromonter - elektryk - blacharz - ślusarz - dekarz	16 11 7 5 5 4 3
8.	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	- kierowca samochodu ciężarowego - kierowca samochodu dostawczego - kierowca samochodu osobowego - kierowca operator wózków jezdniowych	24 9 8 3
9.	9	Pracownicy przy pracach prostych	- sprzątaczką biurową - robotnik budowlany - robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym - sortowacz	19 15 15 5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS.

7. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

Sytuacja gospodarcza jaka panuje w kraju, województwie i powiecie ma wpływ na lokalny rynek pracy. Z analizy zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie starachowickim wynika, że na rynku pracy najczęściej występują zawody o charakterze nadwyżkowym.

Zawód nadwyżkowy – to zawód, w którym liczba osób bezrobotnych jest wyższa niż zapotrzebowanie na ten zawód na rynku pracy.

Tabela 8. Wybrane zawody nadwyżkowe.

Lp.	kod zawodu	nazwa zawodu	oferty	ilość osób bezrobotnych
1	2	3	4	5
1.	222101	Pielęgniarka	0	22
2.	235107	Pedagog	11	40
3.	263102	Ekonomista	1	81
4.	311204	Technik budownictwa	2	52
5.	311303	Technik elektryk	1	25
6.	311504	Technik mechanik	0	148
7.	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0	81
8.	331403	Technik ekonomista	1	231
9.	432103	Magazynier	21	76
10.	512001	Kucharz	16	115
11.	512002	Kucharz małej gastronomii	1	56
12.	514101	Fryzjer	2	49
13.	522301	Sprzedawca	59	433
14.	522305	Technik handlowiec	1	42
15.	711202	Murarz	1	145
16.	711401	Betoniarz	2	44
17.	712204	Posadzkarz	1	25
18.	712601	Hydraulik	1	38
19.	713102	Malarz budowlany	0	30
20.	722204	Ślusarz	4	122
21.	722301	Frezer	1	51
22.	722314	Tokarz w metalu	2	119
23.	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	1	43
24.	723104	Mechanik samochodów ciężarowych	3	48
25.	723307	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	2	44
26.	741207	Elektromonter zakładowy	7	25
27.	751201	Cukiernik	4	84
28.	751204	Piekarz	0	93
29.	752205	Stolarz	0	63
30.	931301	Robotnik budowlany	15	101

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS.

Nadal niestety w rejestrze PUP w Starachowicach przeważają zawody nadwyżkowe. W niektórych zawodach (wymienionych w tabeli) ofert pracy jest bardzo mało w stosunku do liczby osób zarejestrowanych, a czasem nie ma żadnej oferty.

W zawodach tych dużą grupę osób bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne.

Jednocześnie pracodawcy mają problemy ze znalezieniem pracowników w niektórych zawodach. Klienci urzędu pracy kierowani do zakładów pracy nie spełniają wymagań postawionych przez pracodawców. Najczęściej tym osobom brak doświadczenia zawodowego, utracili uprawnienia zawodowe ze względu na długą przerwę w zawodzie.

Natomiast problem ze znalezieniem dobrych pracowników w niektórych zawodach (np. ślusarz, tokarz) wynika z tego, że na rynku pracy nie ma osób młodych, natomiast osoby posiadające ten zawód nie przystają do nowych warunków pracy. Szkoły zawodowe nadal nie proponują kształcenia w tych zawodach.

Nadal poważnym problemem są niskie zarobki, osobom bezrobotnym „nie opłaca się” podejmować oficjalnej pracy, wolą pracować nielegalnie. Duża grupa osób w ogóle nie jest zainteresowana jakąkolwiek pracą, wystarczają im zasiłki z ośrodka pomocy społecznej lub praca dorywcza.

Zawód deficytowy – to zawód, w którym liczba ofert pracy na rynku pracy jest wyższa od liczby osób zarejestrowanych.

poniższa tabela przedstawia wybrane zawody deficytowe.

Tabela 9. Wybrane zawody deficytowe.

<i>l. p.</i>	<i>kod zawodu</i>	<i>nazwa zawodu</i>	<i>oferty</i>	<i>ilość osób bezrobotnych</i>
1	2	3	4	5
1.	122102	Kierownik działu sprzedaży	3	1
2.	132301	Kierownik budowy	4	0
3.	214503	Inżynier technologii żywności	2	0
4.	234190	Pozostali nauczyciela szkół podstawowych	5	1
5.	243107	Specjalista ds. reklamy	2	1
6.	243305	Specjalista ds. sprzedaży	3	0
7.	262101	Archiwista	2	0
8.	265190	Pozostali artyści plastycy	5	1
9.	311101	Laborant chemiczny	4	2
10.	311201	Kosztorysant budowy	1	0
11.	312208	Mistrz produkcji w przemyśle spożywczym	4	0
12.	332302	Zaopatrzeniowiec	12	10
13.	333104	Pracownik działu logistyki	3	0
14.	334402	Sekretarka medyczna	3	2
15.	341204	Opiekunka środowiskowa	2	1
16.	411003	Pracownik kancelaryjny	30	1
17.	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	18	10
18.	412001	Sekretarka	10	6
19.	413201	Operator wprowadzania danych	7	0
20.	422201	Pracownik centrum obsługi telefonicznej	3	0
21.	515303	Robotnik gospodarczy	123	90
22.	523002	Kasjer handlowy	10	6
23.	524502	Sprzedawca na stacji paliw	5	1
24.	524902	Doradca klienta	3	0
25.	721205	Spawacz metodą MIG	3	1

26.	741103	Elektryk	5	2
27.	814204	Operator maszyn i urządzeń do produkcji okien z tworzyw sztucznych	5	0
28.	817290	Pozostali operatorzy urządzeń do obróbki drewna	5	0
29.	832202	Kierowca samochodu dostawczego	9	5
30.	933390	Pozostali robotnicy pracujący przy przeładunku towarów	4	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS.

Propozycje zgłaszane przez pracodawców nie są atrakcyjne dla osób bezrobotnych. W pewnych zawodach nie ma osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Starachowicach. Osoby takie pracują w firmach na terenie województwa lub kraju. Osoby dobrze przygotowane zawodowo wyjechały w poszukiwaniu pracy za granicę.

Pracodawcy chcieliby aby pracownicy podejmujący pracę posiadali uprawnienia zawodowe. W związku z małą ilością kandydatów Urząd stara się organizować szkolenia, dzięki którym mogą uzyskać odpowiednie kwalifikacje.

Na pewno oferty pracy w niektórych zawodach deficytowych pomagają osobom w trudnej sytuacji na rynku pracy tj. osobom długotrwale bezrobotnym, osobom bezrobotnym powyżej 50 roku życia, bezrobotnym bez kwalifikacji zawodowych.

Warto również zaznaczyć, że wiele ofert pracy zarówno deficytowych jak i nadwyżkowych zgłaszanych do PUP, są ofertami na staż lub do prac interwencyjnych. Zdarza się również tak, że pracodawcy podają nazwę stanowiska pracy, dla którego nie można znaleźć odpowiednika w kodach zawodów. Wówczas „przypasowuje się” kod zawodu najbliższy podanemu stanowisku, co nie zawsze stanowi właściwy jego odpowiednik. Ten sam problem dotyczy rejestracji, podczas której nie zawsze właściwie podany jest zawód, w świadectwie pracy i nie zawsze właściwie wprowadzany jest potem do danych komputerowych.

Wnioski

Analizując sytuację na rynku pracy w powiecie starachowickim można zauważyć utrzymywanie się kilku niekorzystnych cech w strukturze bezrobocia. Do tych niekorzystnych cech można zaliczyć m. in.: wysoki poziom bezrobocia na obszarach wiejskich, trudną sytuację kobiet na rynku pracy, wysoki odsetek bezrobotnej młodzieży, niski poziom wykształcenia, wysoki poziom bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych oraz znaczny udział osób długotrwale pozostających bez zatrudnienia.

Nadal niepokojącym zjawiskiem jest występujący brak ofert pracy dla kobiet. Szczególnie dla kobiet z wykształceniem zawodowym w przedziale wiekowym 35 – 44 oraz 45 – 54 lata. Pracodawcy nie są zainteresowani tworzeniem miejsc pracy dla tych kategorii osób bezrobotnych. W tym wypadku działania Urzędu Pracy powinny być wspomagane przez władze samorządowe i państwowe.

Najliczniejszą grupą wśród osób bezrobotnych pozostają osoby długotrwale bezrobotne, bez odpowiednich kwalifikacji zawodowych lub które utraciły kwalifikacje zawodowe. Osoby takie przyzwyczyły się do swojej sytuacji, brak im wiary w siebie. W tej grupie przeważają osoby starsze, nieposiadające odpowiednich kwalifikacji, często mające problemy alkoholowe. Na pewno koniecznym jest podjęcie działań na rzecz poprawy sytuacji tych osób, aby zapobiec dalszemu pogłębianiu się problemu długotrwałego bezrobocia, które może doprowadzić do wykluczenia społecznego. W tych działaniach potrzebna jest współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, współdziałanie władz samorządowych miasta i powiatu.

Lokalni pracodawcy najbardziej zainteresowani są przeważnie subsydiowanymi formami zatrudnienia. Często wiąże się to z tym, że nie mają możliwości tworzenia nowych miejsc pracy z własnych środków. Zjawisko to znajduje odbicie w strukturze ofert pracy napływających do PUP w Starachowicach, wśród których znaczną część stanowią oferty pracy refundowanej. Jednak negatywną tendencją jest nie utrzymywanie nowych miejsc pracy, powstałych w wyniku otrzymania pomocy z urzędu.

Pracodawcy zwiększają wymagania dotyczące zatrudniania osób bezrobotnych, ale niestety nie wpływa to na podniesienie atrakcyjności ich ofert pracy.

Wychodząc naprzeciw zwiększającym się wymaganiom pracodawców Powiatowy Urząd Pracy w Starachowicach organizuje szkolenia, które mogą pomóc w znalezieniu zatrudnienia lub podwyższeniu swoich kwalifikacji.

Pozytywne jest tworzenie przez osoby bezrobotne własnych miejsc pracy poprzez uzyskanie środków na otwarcie działalności gospodarczej. Firmy takie na ogół działają bardzo sprawnie.

Coraz częstszym zjawiskiem jest podejmowanie pracy w innym zawodzie niż zawód wyuczony. Zjawisko to będzie się utrzymywać dalej. Świadczy to pozytywnie o kandydatach, o ich mobilności i możliwościach zawodowych.

Nadal niepokojącym zjawiskiem jest wysokie bezrobocie wśród młodzieży. Stan ten spowodowany jest różnymi czynnikami. Zarówno nie dostatecznym przygotowaniem zawodowym młodych ludzi, brakiem umiejętności poruszania się na rynku pracy, mobilności, umiejętności szybkiego dostosowania się do zmiennych potrzeb rynku pracy. Nie ze wszystkimi problemami młodzieży mogą poradzić sobie urzędy pracy. Potrzebny jest dobry program pomocy i współpracy między szkołami, urzędami pracy, pracodawcami a władzami samorządowymi i państwowymi. Szczególnie urzędy powinny być wsparte przez władze lokalne i lokalną społeczność w swoich działaniach na rzecz poprawy sytuacji na rynku pracy. Struktura zawodowa osób bezrobotnych ulega zmianom. Powiatowy Urząd Pracy w Starachowicach aktywnie wspomaga osoby bezrobotne tak, aby do pracodawców trafiali kandydaci zainteresowani zatrudnieniem i jednocześnie posiadający wystarczające kwalifikacje zawodowe. Ważne jest aby i pracodawcy zdali sobie sprawę, że chcąc pozyskać dobrych pracowników, muszą stworzyć im odpowiednie warunki pracy i płacy. Niewątpliwie stan bezrobocia zmniejszyłby się, gdyby urzędy pracy nie prowadziły ubezpieczenia zdrowotnego swoich klientów.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych może stać się źródłem informacji w celu łagodzeniu skutków bezrobocia na terenie powiatu starachowickiego. Na pewno jednak Monitoring nie powinien być jedynym źródłem informacji w zakresie dostosowania struktury i treści kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy, a także informacji o stanie lokalnego rynku pracy. Informacje, które posiada Urząd opierają się wyłącznie na statystykach urzędu pracy, które nie oddają w pełni rzeczywistego obrazu bezrobocia i sytuacji na lokalnym rynku pracy.

**DYREKTOR
POWIATOWEGO URZĘDU PRACY
mgr Jarosław Nowak**